

Literaturanmeldelser.

Amerika als neueste Weltmacht der Industrie.

Neue Bilder aus Handel, Industrie und Verkehr in den Vereinigten Staaten von Ernst von Hesse-Wartegg. Mit 73 Abbildungen im Text und 8 Einschaltbildern. Stuttgart, Berlin, Leipzig. Union Deutsche Verlagsgesellschaft. 8°, 416 S.

E. v. Hesse-Wartegg, der har udgivet talrige populære geografiske Værker om sine Rejser og Jagttagelser snart paa dette, snart paa hint Sted af Jorden, har i ovennævnte Publikation oprullet et farverigt og imponant Panorama af de kolossale Foretagender paa Industriens og Handelens Omraade, der næsten som ved Trylleslag er voksede op af de nordamerikanske Fristaters Jord. Forf.s flydende Pen giver os i en let læselig Form, navnlig ved at han overalt anstiller Sammenligninger af Forhold i Evropa med dem i Amerika, en saa klar Forstaaelse af, hvilken gigantisk Magt U. S. A. er paa det industrielle og merkantile Omraade, saa klar, at man næsten forskrækkes over den Maade, hvorpaa der med bred Haand her rulles med Milliarder af Dollars, Landstrækninger, der ejes af Enkeltmand, og som er store nok til at afgive Plads til flere evropæiske Kongeriger, Miner, der kan forsyne den halve Verden med deres Produkter, Skibstonnager, der løber op til det fabelagtige, Elektricitets- og mange andre Værker, der ganske sætter vore evropæiske Begreber herom ud af Kurs. Han beskriver i korte Træk de Betingelser, U. S. A. baade i sin Jords mægtige Skatte og i sin angelsächsiske Befolknings staalsatte Natur har haft som Basis for en saadan Udvikling. Der aabnede sig paa kort Tid her en Rigdom paa et mægtigt Terræn for civilisatorisk anlagte Racer, der var Plads og Raaderum til at føde gigantiske Tanker og Nerver af Staal til at realisere dem. Bogen gaar i sine talrige detaljerede Kapitler langt ud over, hvad der strengt taget kommer Geografien ved, og nogle vilde maaske sige, at den var dem omtrent uvedkommende. Anm. mener, at den vedkommer den moderne, populære Geografi, om end i udvidet Forstand. Rent videnskabeligt Værd har Værket næppe, da alt det statistiske er angivet omtrentligt, men det er sikkert heller ikke Forf.s Mening med det. Skulde man give Værket en dækkende Titel, maatte den vel være: „Storhandelens og Storindustriens Etnografi“. Et Kapitel omhandler saaledes et Storforetagendes Opkomst,

det næste dets Ophavsmands Færd, Liv og Levevis, den sidste endog saa detaljeret, at hele hans Hus' Indretning, Husstanden og de dermed forbundne Omkostninger angives. Der omtales indgaaende Trusterne, Strejker, politiske Valg, Millionærbadesteder og Arbejderhytter, og navnlig gives en meget livlig Beskrivelse af New York og Livet der, baade under Jorden og oppe i Skyerne. I Slutningskapitlerne gives en kort Oversigt over U. S. A.s Storvirksomheder i Centralamerika, Panamakanalen, i Alaska, Hawaii; derimod omtales Phillipinerne ikke. Enkelte Steder synes Forf. at være lidt for drastisk, men Emnet frister til Brugen af Superlativer.

Ole Olufsen.

Mineral resources of the United States for 1907.

U. S. Geol. Survey, Washington 1908.

Dette Værk, der af enhver, der har nogen Interesse for Bjærgværksdriftens Udvikling fra det ene Aar til det andet, imødeses med stor Længsel, fremtræder denne Gang i betydelig udvidet Omfang i to Bind, et omhandlende Metaller og et andet Ikke-Metaller. Interessen knytter sig for en stor Del til de gode Oversigter, der for de fleste Stoffers Vedkommende gives over Verdensproduktionen, men omhandler naturligvis særlig Bjærgværksdriften i de forenede Stater, som for de fleste Malmes Vedkommende indtager den første Plads blandt Verdens Lande. Aaret 1907 udmærker sig for Metallernes Vedkommende særlig ved meget ringe Fremgang i Sammenligning med de foregaaende Aar. Produktionen af Guld, Sølv og Kobber er endogsaa gaaet noget tilbage i Amerika. Guldproduktionen, der som Helhed kun staar tilbage for Sydafrikas, har i de enkelte af Staterne undergaaet umaadelige Svingninger; saaledes er den i de tre Stater, der i 1906 frembragte langt det meste Guld, nemlig Colorado, Alaska og Kalifornien, gaaet betydelig tilbage, mens til Gengæld Nevada har haft enorm Fremgang, saa at den nu er omtrent paa Højde med de tre andre. Kobberet er gaaet mere ligelig tilbage i alle Staterne; for dette Metals Vedkommende maa Grunden til Tilbagegangen vel nærmest søges i tidligere Aars Overproduktion og ikke nogen kendelig Aftagen af Malmforraadet. Zinkproduktionen er derimod i stærk Fremgang i Staterne og er i 1907 for første Gang bleven større end Tysklands, saa at de forenede Stater nu er Verdens første zinkproducerende Land; men samtidig er

Produktionen af Kvægsølv gaaet saa meget ned, at Spanien her har indtaget Pladsen som Nr. 1. Jernproduktionen, som ellers i Amerika plejer at være i rivende Fremgang, har i den samme Tid omtrent staaet stille.

Af Ikke-Metaller stiger særlig Produktionen af Kul ganske kolossalt, saa den i 1907 beløber sig til 480 Millioner Tons mod 430 i 1906; hvor stor Rolle Amerika spiller i den Henseende, kan man indse, naar man ser, at den samlede Verdensproduktion kun beløber sig til 1200 Mill. Tons. Ligeledes er Mængden af Petroleum stærkt stigende; særlig interessant er her Sammenligningen med Kaukasus, som i 1903 næsten frembragte lige saa meget som Amerika, men i 1907 ikke stort mere end Tredjedelen, mens alle andre Lande i Verden stadig væk spiller en ganske underordnet Rolle. Af andre Stoffer, som særlig har Betydning for de forenede Stater, er Stensalt og Fosforit i Aarets Løb gaaet noget fremad, mens Svovlet, der i det hele først i dette Aarhundrede er blevet frembragt i nævneværdig Mængde

i Amerika og i den korte Tid har naaet at udgøre over $\frac{1}{3}$ af Verdensproduktionen, snarest er gaaet lidt tilbage i Aarets Løb.

O. B. Bøggild.

Katalog over Erhvervelse af nyere udenlandsk Literatur ved Statens offentlige Biblioteker 1908. Udgivet af Det kgl. Bibliotek ved Axel Anthon Bjørnbo. København 1909.

Af Accessionskatalogen fra 1908 og i Fremtiden udkommer nu Særtryk over de enkelte Fag. Det os sendte Særtryk VIII indeholder saaledes kun geografiske, etnografiske og historiske Videnskaber. Denne Maade at dele Katalogen paa er meget bekvem, idet Fagmændene hurtigt og let faar Oversigt over Nyerhvervelserne. Særtrykkene faas til Købs for 20 Øre i Det kgl. Bibliotek, Universitetsbiblioteket og Statsbiblioteket i Aarhus.

Ole Olufsen.

Ny Literatur.

(Indkommet til Det danske geografiske Selskabs Bibliotek.)

Evropa.

Den Odlade Jordarealen och dess Fördeling i Finlands Landskommuner År 1901. Af Hannes Gerhard. Helsingfors 1908, st. 8°, 373 S.

Botany of The Færøes, based upon Danish Investigations. Illustrated with 24 Plates and 202 Figures in the Text. (1901—08.) (Skænket af Prof. Dr. phil. Eug. Warming.)

Die italienischen Portolane des Mittelalters von Konrad Kretschmer. Veröff. des Inst. f. Meeresk. u. des geogr. Inst. Berlin. H. 13. 1909.

Sveriges Geologiska Undersökning. Årsbok 1908. (Talrige Illustr. og Kort.)

Die Lavawüste Ódádahraun und das Tal Askja im nordöstlichen Zentral-Island. von Heinrich Erkes (Köln) Særtr. Ver. f. Erdk. 1909. H. 9. 30 S.

Aeolische Aufschütterungsringe an Firnflecken (Island) von Hans Spethmann. Særtr. Centralblatt f. Min. Geol. u. Pal. 1909. Nr. 6. 2 S.

Überblick über die Ergebnisse der v. Knebel-schen Islandsexpedition im Jahre 1907 von Hans

Spethmann. Særtr. «Gaea» 45. Jahrg. 1909. H 1—2. 29 S. med Illustr.

Geologi og Jordbundslære. 2. Bd. Danmarks Geologi af K. Rørdam. Gyld. Bogh. Nord. Forl. 1909. 8°, 225 S. med talrige Illustr. og Kort.

Afrika.

Au Pays des Ba Rotsi (Haut-Zambéze) par Alfred Bertrand. 1909, st. 8°, 331 S. med talrige Illustr. og Kort. (Skænket af Generalmajor Hegermann Lindencrone.)

Der Ruwenzori. Erforschung und erste Besteigung seiner höchsten Gipfel von Ludvig Amadeus von Savoyen, Herzog der Abruzzen, herausgegeben von Dr. F. de Filippi. 8°, 471 S. med talrige Illustr. og Kort. (Købt af Selskabet.)

Amerika.

Landeskunde von Chile, aus dem Nachlass von Dr. med. Carl Martin, Puerto Montt (Chile); für den Druck durchgesehen von Prof. Dr. Paul Stange. 8°, 777 S. med talrige Illustr. og 1 Kort over Chile. (Købt af Selskabet.)